

РЕТЕЛЬНІШЕ ТРЕБА, ХЛОПЦІ (2)

Ретельніше треба, хлопці. Загальним виглядом опанували, тепер подробиці не треба пропускати.

© М. Жванецкий

У нашій практиці бувало всяке. Приводи, на жаль, були, є і, мабуть, будуть. Цього разу приводом до «виступу» стала замітка на сайті 048.ua під назвою "Зганьбилися: Захисники "російського світу" в Одесі не дружать з математикою (ФОТОФАКТ)".

Зрозуміло, що звичайний журналіст, як і звичайний редактор і звичайний читач, людина, яка переглядає інформацію в Інтернеті, зовсім не зобов'язана знати - які математичні процедури використовуються в соціологічних дослідженнях при підрахунку результатів. Але є те, що навіть школяру відомо: ОКРУГЛЕННЯ. Ну, а для тих хто забув, подробиці можна знайти в будь-якій онлайн-енциклопедії, наприклад:

<https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9E%D0%BA%D1%80%D1%83%D0%B3%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F>.

Отже, у своїй роботі соціологи аналізують статистичні дані за допомогою пакету програм SPSS. Ми теж. І ось яку таблицю ми отримали від SPSS:

11. ВЫ ПОДДЕРЖИВАЕТЕ ИЛИ НЕ ПОДДЕРЖИВАЕТЕ ЭТО ТРЕБОВАНИЕ АССОЦИАЦИИ "СИЧ" [о сносе памятника Екатерине II и ее сподвижникам]?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Однозначно поддерживаю	14	1,8	1,8	1,8
Скорее поддерживаю	13	1,6	1,6	3,4
Скорее против. Памятник лучше оставить на Екатерининской пл	97	12,1	12,1	15,5
Категорически против сноса (демонтажа) этого памятника	644	80,5	80,5	96,0
Затруднились ответить	32	4,0	4,0	100,0
Total	800	100,0	100,0	

Ми, як і будь-які розсудливі соціологи, публікуючи результати своїх досліджень, завжди (від початку своєї діяльності) округляємо отримані числа методом "округлення до найближчого цілого". Робимо ми так хоча б тому, що немає сенсу наводити відсотки з точністю до одного знака після коми, коли при цьому вказуємо похибку вибірки, яка перевищує найчастіше 1%.

Звичайно, якщо округлити зазначеним способом відсотки, видані SPSS, а потім їх підсумувати, то в результаті вийде 101%. В інших випадках у сумі могло вийти 99%.

І це статистичний факт, відомий кожному соціологу та математику. Загалом, як сказав великий Карл Фрідріх Гаус (сподіваємося, проти Гауса немає заперечень?): «Недоліки математичної освіти з найбільшою виразністю виявляються у надмірній точності чисельних розрахунків».

Ми пропонуємо шановному нами анонімному автору (авторам?) пасквіля, який супроводив свій опус тегами "підробка", "обман", "шахраї", зробити невеликий нескладний експеримент. А саме: занесіть у

таблицю Excel числа, представлені в передостанньому стовпчику таблиці SPSS. Потім зменшіть розрядність цих чисел, натиснувши відповідну кнопку в меню. І подивіться – хто згасьбився – ми чи ви!

Щодо другої частини нотатки та звинувачень «Пульсу».

Перше. Щодо «натяк» на те, що опитування не було і дані взяті "зі стелі". Опитування таки було. Усі польові документи (масив анкет, Завдання інтерв'юерам, Бланки відмов тощо) зберігаються в архіві "Пульсу". Можемо пред'явити їх автору(ам). Можемо дати можливість перевірити - чи адекватно перенесена інформація з анкет до бази даних SPSS і, нарешті, переконалися, запустивши роботу SPSS з цією базою даних, що ви отримаєте такі самі таблиці, що і ми.

Друге. Щодо того, що "Пульс" давно непрацююча організація, тому що на головній сторінці його сайту остання публікація датована 2013 р. Справа в тому, що у 2014—2016 роках. тематика більшості наших робіт не становила інтересу для широкої публіки. Була лише одна робота, результати якої могли б бути цікавими багатьом одеситам. Яку ми з різних причин не встигли опублікувати. Однак у 2017 р. ми дуже активно брали участь у роботі за проектом "Відкрита думка – Одеса 2017", започаткованому за нашою ініціативою. Його програма та інструментарій було розроблено нами у співавторстві з колегами (зі Львова, Миколаєва, Одеси, Херсона та ін.) в умовах мережевої кооперації. У рамках проекту було виконано репрезентативне вибіркове опитування одеситів (18 років та старше). Протягом перших двох декад квітня 2017 р. було опитано 800 респондентів (вуличне опитування в техніці обличчям до обличчя). Опитування (вперше в Україні) фінансувалося за принципом "з миру по нитці..." – Збір коштів здійснювався на краудфандинговій платформі «Моє місто» [<https://mg.od.ua/donate/project/932/>]. Ми опублікували його результати на нашому сайті. Правда, не на головній сторінці, тому що ця робота була не тільки колектива "Пульса", а "кооперативна". Див <http://puls.od.ua/index.php/kollegi/open-opinion-2017.html>.

Директор соціологічного центру «Пульс» Олена Князева

Зам. директора соціологічного центру «Пульс» Михайло Кунявський